

13. "On some issues of judicial control over compliance with the rights, freedoms and interests of individuals in applying measures to ensure the criminal proceedings by the investigating judge of the trial court" : Newsletter of the Supreme Court of Ukraine № 223-558/0/4-13 of 05.04.2013 [Electronic resource]. – Access mode : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/>.
14. "Examples of procedural documents of investigators, prosecutors, investigating judges and decisions of administrative courts to the theme" : "Some current issues of tax audits and other examinations of economic entities. Conditions for opening criminal proceedings and criminal liability for tax evasion in accordance with the Criminal Procedure Code of Ukraine of 2012" [Electronic resource] // A library of advocate association is «Yar.VAL». – Access mode : <http://yandex.ua>.

УДК 343.137

ПІДСТАВИ ДЛЯ ОБ'ЄДНАННЯ ТА ВИДІЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ У КОНТЕКСТІ ЗАСАДИ ЗАКОННОСТІ

Козій В.В., доцент

*Національна академія прокуратури України, вул. Мельникова, 81-б, м. Київ, Україна
k_vasilisk@mail.ru*

У статті досліджено питання дотримання законності як загальної засади кримінального провадження під час об'єднання й виділення матеріалів досудового розслідування та кримінальних проваджень. Зокрема, наведено й обґрунтовано підстави для прийняття таких процесуальних рішень, які не передбачені чинним кримінальним процесуальним законом.

Ключові слова: кримінальне провадження, загальні засади кримінального провадження, законність, об'єднання й виділення матеріалів досудового розслідування, об'єднання й виділення кримінальних проваджень.

ОСНОВАНИЯ ДЛЯ ОБЪЕДИНЕНИЯ И ВЫДЕЛЕНИЯ УГОЛОВНЫХ ДЕЛ В КОНТЕКСТЕ ПРИНЦИПА ЗАКОННОСТИ

Козий В.В.

*Національная академия прокуратуры Украины, ул. Мельникова, 81-б, г. Киев, Украина
k_vasilisk@mail.ru*

В статье исследованы вопросы соблюдения законности как общего принципа уголовного производства при соединении и выделении материалов досудебного расследования, а также уголовных производств. В частности, указаны и обоснованы основания для принятия таких процессуальных решений, которые не предусмотрены законом.

Ключевые слова: уголовное производство, общие принципы уголовного производства, законность, объединение и выделение материалов досудебного расследования, объединение и выделение уголовных производств.

REASONS FOR JOINDER AND SEPARATION OF CRIMINAL CASES IN THE CONTEXT OF THE PRINCIPLE OF LEGALITY

Kozii V.V.

*National Academy of Prosecution of Ukraine, Melnykov str., 81-a, Kyiv, Ukraine
k_vasilisk@mail.ru*

Legality as a general principle of criminal proceedings for joinder and separation of materials of pre-trial investigation and criminal proceedings means that the relevant procedural decisions should be made only on the grounds provided by the Criminal Procedure Code of Ukraine.

The impact of the general principle of legality on the institute of joinder and separation of criminal proceedings is manifested in the fact that the relevant procedural activities should be carried out only by

certain subjects (prosecutor at the stage of pre-trial investigation and the court at the stage of trial), and only on the grounds provided by law.

However, the article provides grounds for consolidation and separation that are absent in the criminal procedural law: commission of several different crimes by different persons, where those offenses caused the occurrence of the same socially dangerous consequences, and when the action or inaction of one person created the conditions that encouraged others in the commission of criminal offenses or led to their commission.

Also joinder of criminal proceedings requires nomination of additional accusation by the prosecutor in court in all cases and changes the accusation in court in cases where the new indictment determines commission of a crime by a group of persons, including commission by previous concert.

The reasons for separation of criminal proceedings, which are not reflected in the Criminal Procedure Code of Ukraine, are the lack of any connection between criminal offenses and persons, as well as the consequences of criminal offenses unless they are investigated or considered in the same proceedings; the complexity of the pre-trial investigation and adjudication of criminal proceedings that have a significant scope.

With regard to the provisions of p.6, Art.7 of the Criminal Procedure Code of Ukraine stating that in cases where the provisions of this Code do not regulate or controversially regulate issue of the criminal proceedings, the general principles of criminal proceedings determined by p.1, Art.7 of the Criminal Procedure Code of Ukraine shall be applied. The author proves the position that in the case of joinder and separation of criminal proceedings on the grounds not specified in the criminal procedural law, with regard to such general principle of criminal proceedings as the legality, such decisions should be recognized as lawful provided that there are no other violations of criminal procedural law and other general principles of criminal proceedings.

Key words: criminal proceeding, general principles of criminal proceeding, legality, joinder and separation of materials of pre-trial investigation, joinder and separation of criminal proceedings.

Згідно зі ст.7 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) зміст та форма кримінального провадження повинні відповідати загальним засадам кримінального провадження. Також у вказаній статті міститься перелік 22 загальних засад, серед яких названо верховенство права, законність, рівність перед законом і судом та ін.

Разом із тим визначення самого поняття «засади кримінального провадження» законодавцем не надано.

У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» засади визначено як головні вихідні положення будь-якої правової системи; спосіб здійснення або створення чогось; правило, яким керуються в житті [1, с. 145].

Поняття «загальні засади кримінального провадження» є тотожним, рівнозначним поняттю «принципи кримінального провадження», оскільки вони є наскрізними та стосуються всіх стадій кримінального провадження та діють на кожній із них.

Згідно з визначенням В.І. Даля принцип – це наукова чи моральна засада, підвалина, правило, основа, від якої не відступають [2, с. 431].

Російський учений Ф.Н. Багаутдинов термін «засада» визначає як вихідне, головне положення, принцип, основу світогляду, правило поведінки [3, с. 113].

«Принцип» у перекладі з латині означає «основа», «начало». У науці кримінального процесуального права єдиного підходу до розуміння принципів (загальних засад) кримінального провадження не сформовано до цього часу.

Так, В.М. Тертишник визначав принципи кримінального процесу як найзагальніші положення, правила поведінки, головні ідеї, начала, які визначають сутність і зміст діяльності суб'єктів процесу, процесуальну форму здійснення правосуддя, створюють систему гарантій встановлення істини, захисту прав і свобод людини та забезпечення справедливості правосуддя, отримали закріплення в законі, звернені своїми правовими вимогами до всіх учасників процесу, мають загальнообов'язковий характер, забезпечуються заходами державного примусу й мають правовий механізм реалізації [4, с. 83].

В.В. Навроцька під принципами кримінального процесу визначила безпосередньо закріплені в законі основоположні ідеї, найзагальніші положення, що відзначаються стабільністю й системністю та визначають суть, зміст і спрямованість діяльності суб'єктів процесу, спосіб і процесуальну форму їх діяльності, порушення яких обов'язково має зумовити настання відповідних юридичних наслідків [5, с. 308].

На думку М.М. Михеєнка, В.Т. Нора та В.П. Шибіка, принципи кримінального процесу – це закріплені в законі панівні в державі політичні та правові ідеї щодо завдань і способу здійснення судочинства в кримінальних справах, що визначають спрямованість і побудову кримінального процесу в цілому, форму й зміст його стадій та інститутів. Порушення принципів обов'язково зумовлює скасування вироку й інших рішень у справі [6, с. 35].

Л.М. Лобойко вказував, що принципи кримінального провадження – це закріплені в правових нормах вихідні положення, що виражають панівні в державі політичні та правові ідеї й визначають суть діяльності сторін обвинувачення та захисту й суду щодо досудового розслідування й судового провадження [7, с. 43].

Загальні засади кримінального провадження В.Я. Тацій визначає як закріплені в нормах права визначальні, фундаментальні положення щодо закономірностей і найбільш суттєвих властивостей кримінального провадження, які обумовлюють їх значення як засобу для захисту прав і свобод людини та громадянина, а також для врегулювання діяльності органів і посадових осіб, які ведуть кримінальний процес [8, с. 62].

Під засадами кримінального провадження В.В. Назаров та Г.М. Омеляненко розуміють виражені в кримінальному процесуальному праві вихідні нормативно-керівні начала, що характеризують його зміст і закріплені в ньому закономірності суспільного життя, які набули нормативного закріплення в Конституції України, Кримінальному процесуальному кодексі України та в інших законодавчих актах [9, с. 31].

Усі вказані визначення є слухними й доповнюють, уточнюють одне одного, тому надавати перевагу якомусь одному з них не є доцільним.

Дотримання загальних засад кримінального провадження є гарантією здійснення належного судочинства, дотримання прав і законних інтересів учасників кримінального провадження. Завдяки застосуванню загальних засад кримінального провадження досягається подолання за їх наявності прогалин та колізій у кримінальному процесуальному законодавстві.

Водночас під час здійснення правозастосовної діяльності прокурора та суду щодо об'єднання й виділення матеріалів досудового розслідування та кримінальних проваджень виникає питання про те, чи можуть прийматися відповідні процесуальні рішення, якщо вони не передбачені кримінальним процесуальним законом, проте відповідають загальним засадам кримінального провадження, зокрема такій засаді, як законність.

Метою статті є дослідження підстав для об'єднання й виділення матеріалів досудового розслідування та кримінальних проваджень, які не передбачені кримінальним процесуальним законом, проте під час здійснення правозастосовної діяльності прокурора та суду за їх наявності приймаються відповідні процесуальні рішення.

Незважаючи на актуальність цієї теми, після набрання чинності Кримінальним процесуальним кодексом України наукові дослідження й публікації відсутні.

На різних стадіях кримінального провадження інститут об'єднання й виділення кримінальних проваджень так чи інакше пов'язаний з усіма засадами кримінального провадження.

Проте найбільш тісний зв'язок інститут об'єднання й виділення кримінальних проваджень має з такою загальною засадою кримінального провадження, як законність.

Поняття законності законодавцем сформульовано в ст.9 КПК України, відповідно до якої під час кримінального провадження суд, слідчий суддя, прокурор, керівник органу досудового розслідування, слідчий, інші службові особи органів державної влади зобов'язані неухильно дотримуватися вимог Конституції України, Кримінального процесуального кодексу України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вимог інших актів законодавства.

Крім того, до цієї загальної засади кримінального провадження законодавцем віднесено такі положення. Прокурор, керівник органу досудового розслідування, слідчий зобов'язані всебічно, повно й неупереджено дослідити обставини кримінального провадження, виявити як ті обставини, що викривають, так і ті, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставини, які пом'якшують чи обтяжують його покарання, надати їм належну правову оцінку та забезпечити прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень.

Закони й інші нормативно-правові акти України, положення яких стосуються кримінального провадження, повинні відповідати КПК України. Під час здійснення кримінального провадження не може застосовуватися закон, який суперечить КПК України.

У разі якщо норми КПК України суперечать міжнародному договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, застосовуються положення відповідного міжнародного договору України. Кримінальне процесуальне законодавство України застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини.

Коли положення КПК України не регулюють або неоднозначно регулюють питання кримінального провадження, застосовуються загальні засади кримінального провадження, визначені ч.1 ст.7 КПК України (ч.ч.2-6 ст.9 КПК України).

Законність як загальна засада кримінального провадження передусім означає вимогу до суб'єктів кримінального провадження дотримуватися визначених правил поведінки, офіційно встановлених державою.

О.Р. Михайленко зазначав, що принцип законності є загальнодемократичним та універсальним і що невиконання принципів є його порушенням, недотриманням [10, с. 77].

Вдале визначення законності надано П.М. Рабіновичем: це режим (стан) відповідності суспільних відносин законам і підзаконним нормативно-правовим актам держави, який утворюється внаслідок їх неухильного здійснення всіма суб'єктами права [11, с. 139].

Вплив загальної засади законності на інститут об'єднання й виділення кримінальних проваджень полягає в тому, що відповідна процесуальна діяльність повинна здійснюватися тільки визначеними суб'єктами (прокурором на стадії досудового розслідування та судом на стадії судового розгляду) і тільки на підставах, передбачених законом.

У кримінальному процесуальному законі об'єднання й виділення матеріалів досудового розслідування регламентовано ст.217 КПК України, відповідно до якої в разі необхідності в одному провадженні можуть бути об'єднані матеріали досудових розслідувань щодо декількох осіб, підозрюваних у вчиненні одного кримінального правопорушення, або щодо однієї особи, підозрюваної у вчиненні кількох кримінальних правопорушень, а також матеріали досудових розслідувань, за якими не встановлено підозрюваних, проте є достатні підстави вважати, що кримінальні правопорушення, щодо яких здійснюються ці розслідування, вчинені однією особою (особами).

Можливість об'єднання та виділення матеріалів кримінального провадження в суді регламентовано ст.334 КПК України, згідно з якою матеріали кримінального провадження можуть об'єднуватися в одне провадження або виділятися в окреме провадження ухвалою суду, на розгляді якого вони перебувають, згідно з правилами, передбаченими ст.217 КПК України. Крім того, КПК України передбачено безальтернативне виділення кримінального провадження щодо особи, з якою укладено угоду (ч.8 ст.469), обов'язкове з'ясування

можливості виділення в окреме кримінального провадження щодо неповнолітнього під час досудового розслідування (ст.494), можливість об'єднання або виділення в окреме кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру (ст.510).

Таким чином, критеріями для об'єднання матеріалів досудового розслідування та кримінального провадження передусім є наявність зв'язку між вчиненими кримінальними правопорушеннями й особами, що їх вчинили.

Слушно зазначено І.Є. Биховським за часів дії КПК України 1960 р., що порядок об'єднання й виділення кримінальних справ відображає об'єктивно існуючий зв'язок між злочинами або особами, що їх скоїли [12, с. 21].

Підстави об'єднання й виділення кримінальних проваджень передусім є матеріально-правовими, оскільки стосуються суб'єкта злочину й сукупності злочинів. Процесуальні підстави виділення кримінальних проваджень мають місце під час виділення кримінальних проваджень на підставі ч.8 ст.469 КПК України – у випадку укладення угоди з одним із підозрюваних чи обвинувачених.

Разом із тим виникає питання стосовного того, чи можна вважати законним об'єднання й виділення матеріалів досудового розслідування та кримінальних проваджень, які не передбачені законом як підстави для таких процесуальних рішень.

Так, вирішення питання про об'єднання й виділення матеріалів досудового розслідування та кримінальних проваджень потребують і випадки, які законом не визначені підставами для прийняття таких процесуальних рішень.

Питання щодо підстав об'єднання та виділення матеріалів досудового розслідування та кримінальних проваджень у науковій літературі є дискусійним і потребує подальшого дослідження, оскільки теоретичні розробки стосуються лише КПК України 1960 р., який втратив чинність. Також приділялася увага цим питанням ученими інших країн.

Наприклад, Н.С. Гамаюнов, досліджуючи в Російській Федерації кримінально-процесуальні аспекти необхідної оборони, вказує на необхідність об'єднання в одному провадженні справи щодо особи, яка напала та яка оборонялася [15].

Проте різноманітність юридичних фактів у кримінальному провадженні свідчить про неповноту законодавчого регулювання зазначених питань чинним КПК України.

На відміну від положення ст.26 КПК України 1960 р., яка передбачала можливість об'єднання в одному провадженні кримінальних справ за обвинуваченням декількох осіб – співучасників вчинення одного чи декількох злочинів, ч.1 ст.217 чинного КПК України передбачено за необхідності можливість об'єднання в одному провадженні матеріалів досудового розслідування щодо декількох осіб, підозрюваних у вчиненні одного кримінального правопорушення. Таке законодавче визначення не є вдалим. Підтвердженням цьому також є положення ч.3 ст.217 КПК України, якою в тому числі передбачено можливість виділення в окреме провадження матеріалів досудового розслідування щодо одного або кількох кримінальних правопорушень, якщо дві чи більше особи підозрюються у вчиненні одного чи більше кримінальних правопорушень.

Як свідчить слідча та судова практика, у багатьох випадках декілька осіб у групі, у тому числі за попередньою змовою та в співучасті вчиняють не одне, а декілька різних кримінальних правопорушень. Наприклад, під час вчинення нападу з метою заволодіння чужим майном під час ексцесу виконавця у випадку вбивства потерпілого дії особи, яка безпосередньо позбавила потерпілого життя, підлягають кваліфікації за ст.115 та ст.187 Кримінального кодексу України (далі – КК України) як умисне вбивство та розбій, а дії інших співучасників – лише за ст.187 КК України.

Крім того, аналіз статей Особливої частини КК України свідчить про доцільність здійснення як досудового розслідування, так і судового розгляду в одному провадженні окремих складів різних кримінальних правопорушень, вчинених декількома особами (зокрема, у випадках передачі фізичною особою неправомірної вигоди службовій особі; збуту та придбання наркотичних засобів; приховування злочину; вчинення тяжкого чи особливо тяжкого злочину й заздалегідь не обіцяне його приховування іншою особою).

Також доцільно розглядати можливість об'єднання в одному провадженні вчинення декількох різних злочинів різними особами, якщо ці злочини між собою пов'язані лише тим, що зумовили настання однакових суспільно-небезпечних наслідків (під час вчинення юрбою масових заворушень, хуліганства з погромами тощо), а також коли дія чи бездіяльність однієї особи (осіб) створила умови, що сприяли іншій особі (особам) у вчиненні злочину або призвели до вчинення іншого злочину (злочинів) під час вчинення службової недбалості, унаслідок чого відбулося привласнення чи розтрата майна іншими особами. Наприклад, С., який вирішив пограбувати перехожого, наносить останньому удар каменем по голові, проте, почувши чийсь кроки, втікає, а К., побачивши без свідомості на тротуарі потерпілого, викрадає в останнього гаманець. Вказаних двох осіб не можна визнати співучасниками одного злочину, оскільки перший скоїв розбій, а другий – крадіжку [13, с. 30].

Крім того, у наведеному прикладі ні С., ні К. не знав про злочинну діяльність іншого. Проте перший своїми злочинними діями створив умови, які призвели до вчинення злочину другим.

Тому на законодавчому рівні доцільно передбачити можливість об'єднання матеріалів досудового розслідування та кримінального провадження щодо декількох осіб, підозрюваних у вчиненні одного або декількох різних кримінальних правопорушень, за наявності зв'язку між кримінальними правопорушеннями, особами або суспільно-небезпечними наслідками кримінальних правопорушень.

Під час вирішення питання щодо об'єднання матеріалів досудового розслідування та кримінальних проваджень в одне також доцільно враховувати співпадання предмета доказування в різних кримінальних провадженнях. Отже, доцільно розглядати й можливість об'єднання матеріалів досудового розслідування та кримінального провадження у випадку вчинення кримінальних правопорушень кількома особами взаємно один стосовно одного, зокрема у випадку спричинення в процесі бійки двома особами один одному тілесних ушкоджень, взаємного умисного знищення або пошкодження майна, обопільного порушення правил дорожнього руху водіями транспортних засобів, якщо внаслідок цього заподіяно тілесні ушкодження середньої тяжкості, тяжкі тілесні ушкодження або смерть потерпілого тощо. Незважаючи на наділення в таких кримінальних провадженнях однієї особи і статусом підозрюваного, і статусом потерпілого, процесуально провадження можуть бути як розслідувані, так і розглянуті в одному провадженні шляхом послідовного дослідження діянь кожного з підозрюваних (обвинувачених), як це здійснюється в кримінальних провадженнях про багатоепізодні кримінальні правопорушення. Завдяки цьому буде досягнуто повноти дослідження обставин кримінальних правопорушень та прийнято рішення з урахуванням їх причин та всіх обставин вчинення. Крім того, це допоможе запобігти тому, що особи в різних кримінальних провадженнях надаватимуть показання різного змісту з однакових обставин, що може ускладнити їх судовий розгляд. Важливо, що замість участі у двох чи більше кримінальних провадженнях це надасть змогу особам брати участь в одному, що сприятиме дотриманню всебічності, повноти та неупередженості дослідження обставин вчинення кримінальних правопорушень, дотриманню розумних строків та процесуальній економії.

Також об'єднання кримінальних проваджень потребують окремі випадки зміни обвинувачення в суді, зокрема якщо внаслідок такої зміни в новому обвинувальному акті вказано про вчинення злочину групою осіб, у тому числі за попередньою змовою та ін.; якщо

внаслідок зміни обвинувачення встановлено наявність зв'язку між особами, кримінальними правопорушеннями та наслідками кримінальних правопорушень.

Це саме стосується висунення прокурором додаткового обвинувачення в суді, адже внаслідок такого процесуального рішення з'являється нове кримінальне провадження щодо обвинуваченого.

На нашу думку, до підстав виділення кримінальних проваджень, які не знайшли свого відображення в кримінальному процесуальному законі, відносяться відсутність будь-якого зв'язку між кримінальними правопорушеннями та особами, а також наслідками кримінальних правопорушень, якщо останні розслідуються або розглядаються в одному провадженні; складність розслідування та розгляду в суді кримінальних проваджень стосовно однієї чи декількох осіб у вчиненні одного чи декількох кримінальних правопорушень, які мають значний обсяг (у таких випадках їх розслідування в одному провадженні може призвести до порушення розумних строків кримінального провадження та порушення прав підозрюваних (обвинувачених), потерпілих).

Перша підстава для виділення передусім стосується тих випадків, коли згідно із ч.1 ст.217 КПК України в одному провадженні об'єднано матеріали досудових розслідувань, за якими не встановлено підозрюваних, проте були достатні підстави вважати, що кримінальні правопорушення, щодо яких здійснюються ці розслідування, вчинені однією особою (особами), якщо в ході подальшого досудового розслідування встановлено, що злочини вчинено різними особами й між кримінальними правопорушеннями та особами, які їх вчинили, відсутній будь-який зв'язок.

Відсутність зв'язку між окремими злочинами або особами, які їх вчинили, матеріали щодо яких розслідуються в одному провадженні, як підстава для виділення передбачена ч.2 ст.165 КПК Республіки Білорусь [14].

Якщо підстави для об'єднання або виділення матеріалів досудового розслідування чи кримінальних проваджень зникли, об'єктивно перестали існувати, необхідним є відновлення попереднього стану, тобто зворотне об'єднання та виділення матеріалів досудового розслідування чи кримінальних проваджень. Єдиною перешкодою для зворотного об'єднання та виділення кримінальних проваджень є випадки, коли одне із цих проваджень знаходиться в суді, а в іншому необхідно проводити досудове розслідування, оскільки законом не передбачено можливість зупинення судового розгляду на час проведення досудового розслідування за іншими епізодами злочинної діяльності.

Необхідно відмітити й те, що за змістом законодавчих норм об'єднання й виділення матеріалів досудового розслідування стосується питання вирішення саме кримінальної відповідальності особи в межах іншого кримінального провадження. Разом із тим слідчій і судовій практиці відоме об'єднання й виділення з кримінального провадження матеріалів, які не стосуються кримінальної відповідальності особи, проте на підставі яких підлягає вирішенню питання про притягнення особи до адміністративної відповідальності (наприклад, якщо за одним з епізодів злочинної діяльності після проведення товарознавчої експертизи встановлено, що суми таємно викраденого недостатньо для притягнення особи до кримінальної відповідальності за крадіжку, проте в її діях наявний склад адміністративного правопорушення) або застосування заходів дисциплінарного впливу відповідно до дисциплінарних статутів – позбавлення рангу державного службовця, класного чину, спеціального звання, кваліфікаційного класу, звільнення із займаної посади у зв'язку із негідною поведінкою.

Крім того, потребують наукових досліджень підстави та порядок об'єднання й виділення матеріалів досудового розслідування або кримінального провадження з провадженням щодо юридичної особи.

Визначальним для визнання рішень про об'єднання та виділення матеріалів досудового розслідування та кримінальних проваджень законними є положення ч.6 ст.7 КПК України, згідно з якими у випадках, коли положення цього кодексу не регулюють або неоднозначно регулюють питання кримінального провадження, застосовуються загальні засади кримінального провадження, визначені ч.1 ст.7 КПК України.

Отже, у випадку об'єднання та виділення кримінальних проваджень за наявності підстав, не визначених у кримінальному процесуальному законі, з урахуванням такої загальної засади кримінального провадження, як законність, ці рішення мають визнаватися законними за умови, що при цьому відсутні інші порушення вимог кримінального процесуального закону й інших загальних засад кримінального провадження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : Перун, 2005. – 1728 с.
2. Даль В.И. Толковый словарь живого великорусского языка : в 7 т. / В.И. Даль. – М. : Наука, 1980. – Т. 3. – 1980. – 555 с.
3. Багаутдинов Ф.Н. Публичные и частные интересы в российском уголовном судопроизводстве и гарантии их обеспечения на предварительном следствии : дисс. ... доктора юрид. наук : спец. 12.00.09 / Ф.Н. Багаутдинов ; Научно-исследовательский институт проблем укрепления законности и правопорядка при Генеральной прокуратуре Российской Федерации. – М., 2004. – 499 с.
4. Тертишник В.М. Кримінально-процесуальне право України : підручник / В.М. Тертишник. – 4-те вид., переробл. і доповн. – К. : А.С.К., 2003. – 1120 с.
5. Навроцька В.В. Поняття принципу (засади) кримінального процесу / В.В. Навроцька // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 2009. – Вип. 48. – С. 304-311.
6. Кримінальний процес України : підручник / М.М. Михеєнко, В.Т. Нор, В.П. Шибіко. – К. : Либідь, 1992. – 431 с.
7. Лобойко Л.М. Кримінальний процес : підручник / Л.М. Лобойко. – К. : Істина, 2014. – 432 с.
8. Грошевий Ю.М. Кримінальний процес : підручник / [Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін.] ; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. – Х. : Право, 2013. – 824 с.
9. Назаров В.В. Кримінальний процес України : навчальний посібник / В.В. Назаров, Г.М. Омеляненко. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Атіка, 2007. – 584 с.
10. Михайленко О.Р. Прокуратура України / О.Р. Михайленко. – К. : Юрінком Інтер, 2005. – 296 с.
11. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави : навчальний посібник / П.М. Рабінович. – вид. 9-е, зі змін. – Л. : Край, 2007. – 192 с.
12. Быховский И.Е. Соединение и выделение уголовных дел / И.Е. Быховский. – М. : Госюриздат, 1961. – 77 с.
13. Зеленецький В.С. Прокурорський нагляд за виконанням закону щодо всебічного, об'єктивного і повного дослідження обставин кримінальної справи в ході попереднього слідства / В.С. Зеленецький. – Х. : Основа, 1990. – 254 с.
14. КПК Республіки Білорусь [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pravo.levonevsky.org/kodeksby/upk/20130320>.

15. Гамаюнов Н.С. Уголовно-процессуальные аспекты необходимой обороны : автореф. дисс. на соиск. науч. степ. канд. юр. наук : спец. 12.00.09 «Уголовный процесс ; криминалистика ; оперативно-розыскная деятельность» / Н.С. Гамаюнов ; Уральская государственная юридическая академия. – Екатеринбург, 2011. – 29 с.

REFERENCES

1. *Velikiy tlumachniy slovník suchasnoy ukrainskoy movi* [Great Dictionary of modern Ukrainian language] / compiler and editor-in-chief V.T. Busel. – Kiev ; Irpin' : Perun, 2005. – 1728 p.
2. Dal' V. *Tolkovyy slovar' zhivogo velikorusskogo yazyka* [Explanatory dictionary of the living Russian language] / V. Dal'. – Moscow : Nauka, 1980. – Vol. 3. – 555 p.
3. Bagautdinov F.N. “Public and private interests in the Russian criminal trial and the guarantee of their security in the preliminary investigation” : thesis for the degree of doctor of law sciences :major 12.00.09 / F.N. Bagautdinov. – Moscow, 2004. – 499 p.
4. Tertishnik V.M. *Kriminal'no-procesual'ne pravo of Ukraini : pidruch.* [Criminal procedure law of Ukraine : textbook] / V.M. Tertishnik. – [4th edition, done and it is complemented]. – Kiev : A.S.K., 2003. – 1120 p.
5. Navrotska V.V. “The concept of principle (basis) of the criminal process” / V.V. Navrotska // *Visnik L'vivs'kogo university. Seriya juridichna.* – 2009. – Iss. 48. – P. 304-311.
6. *Kriminal'niy proces Ukraini : pidruchnik* [Criminal procedure of Ukraine : textbook] / M.M. Mikheenko, V.T. Nor, V.P. Shibiko. – Kiev : Libid', 1992. – 431 p.
7. Loboyko L.M. *Kriminal'niy proces : pidruchnik* [Criminal procedure : textbook] / L.M. Loboyko. – Kiev : Istina, 2014. – 432 p.
8. Grosheviy Yu.M. *Kriminal'niy proces : pidruchnik* [Criminal procedure : textbook] / Yu.M. Grosheviy, V.Ya. Tacyi, A.R. Tumanyanc та ін. ; [after a release V.Ya. Tacyi, Yu.M. Grosheviy, O.V. Kaplinoy, O.G. Shilo]. – Kharkiv : Pravo, 2013. – 824 p.
9. Nazarov V.V. *Kriminal'niy proces Ukraini : navch. posib.* [Criminal procedure of Ukraine : train aid] / V.V. Nazarov, G.M. Omel'yanenko. – 2nd issue, revised and supplemented. – Kiev : Atika, 2007. – 584 p.
10. Mikhaylenko O.R. *Prokuratura Ukraini* [Prosecutor's office of Ukraine] / O.R. Mikhaylenko. – Kiev : Yurinkom Inter, 2005. – 296 p.
11. Rabinovich P.M. *Osnovi zagal'noy teorii prava ta derzhavi : navch. posib.* [Fundamentals of the general theory of law and state : train aid] / P.M. Rabinovich. – Iss. 9. – Lviv : Kray, 2007. – 192 p.
12. Bykhovskiy I.E. *Soedinenie i vydelenie ugovolnykh del* [Combination and severance of criminal cases] / I.E. Bykhovskiy. – Moscow : Gosyurizdat, 1961. – 77 p.
13. Zelenec'kiy V.S. *Prokurors'kiy naglyad za vikonannyam zakonu schodo vsebichnogo, ob'yektivnogo i povnogo doslidzhennya obstavín kriminal'noyi spravi v khodi poperedn'ogo slidstva* [Prosecutorial supervision over the implementation of the law on a comprehensive, objective and complete investigation of the circumstances of the criminal case during the pre-trial investigation] / V.S. Zelenec'kiy. – Kharkiv : Osnova, 1990. – 254 p.
14. “Criminal Procedure Code of the Republic of Belarus” [Electronic resource]. – Access mode : <http://pravo.levonevsky.org/kodeksby/upk/20130320>
15. Gamayunov N.S. “Criminal procedural aspects of self-defense” : abstract of thesis for the degree of candidate of law sciences : major 12.00.09 «Criminal procedure, criminalistics ; operative and search activity» / N.S. Gamayunov. – Ekaterinburg, 2011. – 29 p.